

Riktlinjer för klimathållbarhet vid Finska Missionssällskapet

Inledning

FN:s generalsekreterare Antonio Guterres konstaterade i september 2024: "Klimatet kollapsar. Extrema temperaturer, rasande bränder, torka och enorma översvämningar är inte naturkatastrofer. De är mänskliga katastrofer som göds i allt högre grad av fossila bränslen." (UN 2024a). Klimatförändringens snabba framskridande syns i Finska Missionssällskapets dagliga arbete och i dessa framtidsinriktade riktlinjer för klimathållbarhet.

Riktlinjernas syfte och mål

Riktlinjerna för klimathållbarhet berättar för våra olika intressentgrupper om våra mål och tillvägagångssätt. Klimatriktlinjerna fortsätter Finska Missionssällskaps strategi (2024a), där en tyngdpunkt är klimaträttvisa och hållbara lösningar på klimatkrisen.

Klimathållbarhet innebär i Missionssällskapet att man stävjar klimatförändringen, anpassar sig till den, förbereder sig på katastrofer och oåterkalleliga förändringar samt ökar klimatförespråkande och klimatmedvetenheten.

Ansvarsfullhet är en av våra värderingar. Klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald fungerar som drivkrafter för många megatrender i världen. Förändringar i de lokala klimatförhållandena och långvariga konflikter ökar fattigdom, ojämlikhet och flyktingskap. (Finska Missionssällskapet 2024a). Samarbetet med kyrkorna står i centrum för vårt arbete. Klimatkrisen orsakar betydande, även oåterkalleliga, konsekvenser och konsekvenserna äventyrar i synnerhet de mänskliga rättigheterna för personer i utsatt ställning.

Finska Missionssällskapet har ett miljöledningssystem, Kyrkans miljödiplom (2021), som förnyades 2023 (Finska Missionssällskapet 2024b). Vi eftersträvar kolneutralitet i vår egen verksamhet senast 2030 i enlighet med Kyrkans energi- och klimatstrategi (2019). Miljösystemet gäller alla våra enheter och vi strävar efter ett högklassigt miljöarbete i all vår verksamhet.

Teologisk grund och principer

Finska Missionssällskapets verksamhetsidé har uttryckts som en övergripande mission. Evangeliets budskap tillhör inte bara alla människor utan också skapelsen. Gud själv är närvarande i allt som skapats och skapelsen är en plats för Guds heliga närvaro. Skapelsen och människan är i växelverkan med varandra och beroende av varandra. Skapelsen är människans livsvillkor, men enligt den kristna tron har skapelsen ett egenvärde som inte är beroende av vilken nytta den kan medföra för människan. Människan är en skapelse bland andra och vi måste använda naturen med försiktighet och måtta.

Den av Gud skapade världen, skapelsen, är ovärderlig: Jesus från Nasaret öppnade genom sin uppståndelse dörren till ett evigt liv i Guds gemenskap, och löftet om detta liv gäller hela den skapade verkligheten, inte bara människan. Skapelsen är inte bara delaktig i frälsningen utan också förmedlare av ett glädjebudskap. Naturen talar om Gud och hela skapelsens frälsare. Det är de kristnas uppgift att främja och värna om skapelsens välbefinnande. I stället för kontroll, skadegörelse och överutnyttjande av naturresurser ska människan ta hand om skapelsen, främja dess välbefinnande och tillsammans med den prisas Gud.

Det andra teologiska perspektivet på klimatarbetet bygger på kärleken till nästan och rättvisa. Klimatförändringens förödande effekter drabbar de svagaste och fattigaste hårdast. De kristna har ansvar för andra människor: Jesus lärde sina efterföljare att försvara de svaga, de fattiga och de förtryckta. Enligt hans exempel främjar vi rättvisa genom klimatarbetet. Genom att göra detta blir Guds rike synligt.

Glädjebudskapet är ett budskap om hopp. Hoppet som förankras i Kristi uppståndelse kan omvandla hopplöshet och ångest till en övertygelse om att Gud skapar allt på nytt och mänsklighetens och skapelsens lidande har ett slut. Den kristnas hopp om att frigöra sig från förtvivlan, och dess betydelse och styrka konkretiseras när det delas och förverkligas med andra. Hoppet sätter människorna i rörelse och får dem att agera här och nu i Guds mission. (Finska Missionssällskapet 2015)

Verksamhetsmiljön

Globala ramar, såsom Parisavtalet, FN:s mål för hållbar utveckling, Kunming-Montreal Biodiversity Framework och Sendai Framework för att minska katastrofriskerna (UNFCCC 2024; UN 2024b; CBD 2024; UNDRR 2021, 2024) styr också Missionssällskapets åtgärder i klimatkrisen.

IPCC konstaterar i sin sjätte utvärderingsrapport (IPCC 2023) att sannolikheten för flera olika väderfenomen som orsakar skada har ökat. Även förändringar på många hav och kontinentala glaciärer är redan nu oåterkalleliga eller återgår mycket långsamt. Omfattningen på de kommande förändringarna beror på hur utsläppen av växthusgaser, särskilt koldioxid, utvecklas i framtiden. Studier (Konapala m.fl. 2020; Nauman 2018) identifierar områden där den årliga nederbörds mängden ökar och säsongbetonade system blir allt mer varierande. Även om den genomsnittliga nederbörds mängden ökar, ökar avdunstningen i takt med att värmen ökar ännu mer, varvid torkan förvärras i många områden. Till exempel i många områden i Afrika femdubblas underskottet i efterfrågan på vattentjänster redan i scenariot med en temperaturökning på 1,5 grader. Studien utförd av Lenton m.fl. (2019) varnar för klimatets tippningspunkter, varvid klimatet snabbt och oåterkalleligt förändras. Det finns flera tippningspunkter som påverkar det globala klimatet. I fem fall har den nedre gränsen för genomförandet redan överskridits, till exempel för kollapsen av de grönländska glaciärerna och korallrevens död på låga breddgrader.

Historiskt sett är ett högt koldioxidavtryck förknippat med en hög levnadsstandard och västvärldens högre levnadsstandard har uppnåtts på ett ohållbart sätt. Samtidigt har utsläppsnivån fortsatt att vara hög (bild 1).

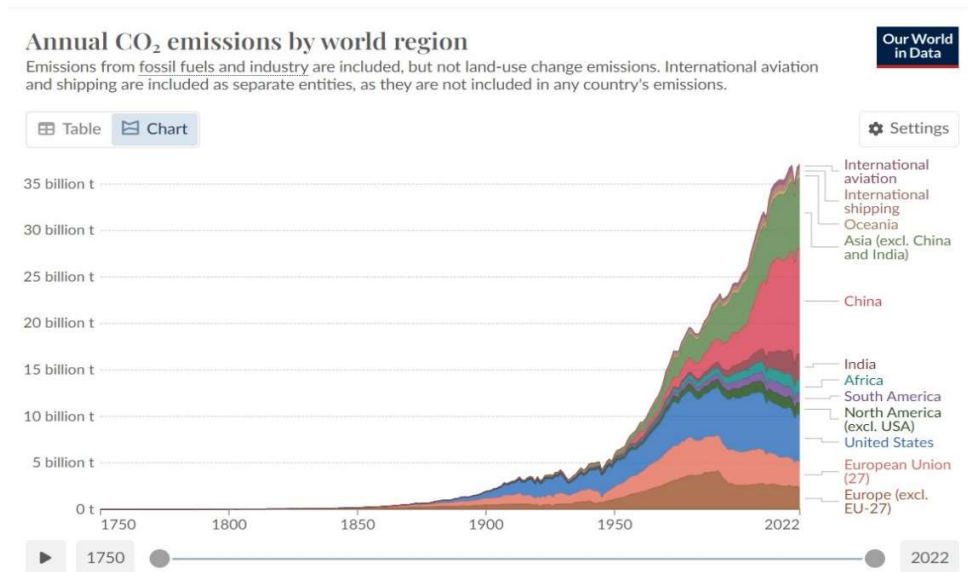

Bild 1. Koldioxidutsläpp per område. Källa: Our world in data (2024).

Vi vill stärka samfund att välja ren energi, genomföra cirkulär ekonomi och på så sätt uppnå en hållbar god levnadsstandard. Vid Finska Missionssällskapet

arbetar vi med ansvariga från olika länder – även Finland – såsom statliga organisationer, kommuner, församlingar och företag. Påverkan på dessa följer våra klimatriktninjer och vårt ansvar. De ansvarigas roll är att göra hållbara val på lång sikt.

Klimaträttvisa

Missionssällskapet följer Lutherska världsförbundets och Act Alliances principer för klimaträttvisa (LWF 2024; ACT 2024). Även om klimatförändringen berör alla människor på jorden påverkar den inte jämnt olika människor, etniska grupper, yrkesgrupper och kön. Klimatförändringen förvärrar situationen för de mest sårbara människorna. Den bakomliggande sociala ojämlikheten fördjupas i och med klimatförändringen. Allt extremare väder, förändringar i säsongsbetonade årstider samt naturkatastrofer hotar oproportionerligt de mest utsatta människorna, se t.ex. OHCHR (2019), World vision (2024).

Barn är extremt sårbara för katastrofer. De är också en grupp som har en svag möjlighet att själv påverka eller delta i beslutsfattandet. Migration till följd av klimatförändringen äventyrar barns ställning och säkerhet och leder till att familjer splittras. Dessutom är undernäring, brist på rent vatten och sjukdomar som sprids via vatten samt en störd eller avbruten skolgång effekter av klimatförändringen. Personer med funktionsnedsättning är också särskilt utsatta för klimatförändringens effekter och har ofta begränsade möjligheter att delta i beslutsfattande och anpassningsåtgärder. Vid klimatkatastrofer ökar i synnerhet kvinnornas omsorgsarbete och ansvar.

Den ohållbara markanvändningen och krisen för den biologiska mångfalden förvärrar klimatförändringens effekter. Djur och ekosystem lider och även djur kan vara klimattflyktingar. Många åtgärder för anpassning till klimatförändringen och hållbart jord- och skogsbruk förbättrar också organismernas och ekosystemens förmåga att anpassa sig till det föränderliga klimatet. Den biologiska mångfalden, ett slut på avskogningen och stärkandet av kolsänkor är viktiga för befintliga och kommande människo- och djurgenerationer.

Vi vill främja lösningar som möjliggör långsiktig och flexibel anpassning till klimatförändringen, humanitärt arbete under katastrofer och återhämtning från klimatskador. Respekt för de mänskliga rättigheterna är

ett nödvändigt villkor för olika klimatåtgärder. Ett människorättsbaserat genomförande gör klimatåtgärderna hållbarare och lättare att acceptera.

Klimaträttvisa och ekonomisk rättvisa är centrala teman för att lösa de nuvarande planetära kriserna. De utvecklade länderna har förbundit sig att styra 0,7 procent av sin bruttonationalinkomst till utvecklings-samarbete, avlägsna stöd som är skadliga för miljön samt styra finansiering för att begränsa klimatförändringen (FN-förbundet 2024). Det är också viktigt att beakta att utvecklingsbiståndet inte ensamt är en lösning på globala problem: lösningarna förutsätter också deltagande av den privata sektorn och utvecklingsländernas egen förmåga att utveckla sina resurser.

Vi vill synliggöra våra partners klimatnödläge för de finländska församlingarna. Klimatförändringen påverkar människor som redan är i en svag ställning allra mest och Missionssällskapet hjälper dem att klara sig. I missionsarbetet är vårt perspektiv att ta hand om människor som lever mitt i klimatkrisen så att de inte behöver svälta eller fly från sin hembygd. Klimatarbetet är kärlek till nästan.

Livsmedelstrygghet

Klimatförändringen försämrar livsmedelstryggheten och leder till urbanisering när små gårdar inte längre är livskraftiga till exempel efter torka eller klimatförstörelse. När klimatförändringen kombineras med andra kriser på jordklotet, såsom utarmning av jordmånen och överexploatering av naturresurser, såsom vatten, kan den göra en redan sårbar situation ohållbar. 90 procent av världens flyktingar kommer från länder som redan påverkats av klimatnödläget och som har den minsta beredskapen att anpassa sig och förbereda sig. Samtidigt används livsmedelstryggheten och livsmedelslogistiken som vapen i konflikter. (UNFCCC 2022)

De extrema väderfenomen som klimatförändringen orsakar, såsom torka, översvämningar och stormar, har blivit vanligare och kraftigare, vilket redan nu har lett till betydande ekonomiska förluster och försämrat livsmedelstryggheten. Europeiska kommissionens (EC 2024) utredning understryker hur jordbruksproduktionen är särskilt utsatt för förändringar i temperaturen, nederbördsmängden och väderförhållandena till följd av klimatkrisen. Livsmedelssäkerheten påverkas också av befolkningstillväxt, fattigdom, otillräckliga varningssystem och svag jordbruksinfrastruktur.

Riktlinjer för klimatarbetet

- 1) Anpassning. I Missionssällskapets klimatarbete betonas anpassningen till klimatförändringen och ökningen av den övergripande klimathållbarheten i de samhällen där man lider som mest av dess effekter.
- 2) Beredskap för klimatkatastrofer och oåterkalleliga förändringar. I alla Missionssällskapets projekt, i synnerhet i klimatprojekt, identifieras möjligheten till katastrofer och oåterkalleliga förändringar i anslutning till klimatförändringen. Samarbete mellan myndigheter och andra aktörer hjälper till att övergå från nödhjälp och responsiv anpassning till riskreducering och att stärka samhällets motståndskraft.
- 3) Begränsning. Till Missionssällskapets klimatarbete hör att minska utsläppen, stärka kolsänkorna och främja ren energi. Vi genomför vårt miljöprogram och det tillhörande målet om kolneutralitet i den egna verksamheten.

- 4) I vårt påverkansarbete strävar vi efter att identifiera de viktigaste beslutsprocesserna och forumen för klimatpolitikens och -finansieringens arkitektur. Vi vill främja rättvisa lösningar som sträcker sig över geografiska avstånd och förvaltningsgränser.
- 5) I vårt klimatarbete är personer med funktionsnedsättning och andra sårbara människogrupper aktiva aktörer. Rättvisa mellan könen är en systematisk del av vårt klimatarbete och vi vill stödja våra partner att delta i klimatrörelsen.

Dessutom fäster vi uppmärksamhet vid de mest effektiva klimatåtgärderna och ömsesidigt lärande. Vi beaktar klimathållbarheten systematiskt i programplanerings-, uppföljnings- och projektarbetets olika skeden för att stärka effektiviteten. Vi är öppna för nya partnerskap och finansieringsmöjligheter inom klimatarbetet.

Missionssällskapets mervärde

Vår styrka är att vi arbetar med bland annat kyrkor och trosbaserade organisationer. Vårt klimatarbete är effektivt (Fingo 2024). Kyrkan finns nära samhällsgemenskapen och lever med i de utmaningar som påverkar den. Därför har kyrkorna och de kyrkliga aktörerna i främjandet av klimathållbarheten möjlighet att påverka både på gräsrotsnivå och genom påverkansarbete i samhället i vidare bemärkelse. När klimatskador inträffar erbjuder kyrkorna andligt och kollektivt stöd till offren för skadorna och hjälper till med återuppbyggnaden. Att delta i det globala kyrkonätverket Act Alliance och dess olika arbetsgrupper är vårt viktigaste verktyg för global klimatpåverkan.

Klimatarbetet som vi stöder är kollektivt och leds lokalt. De bästa förfarandena för att främja klimathållbarheten har observerats som goda av flera partnerorganisationer och lämpar sig för förhållandena. Vi ökar gemenskapernas urval av metoder för att möta klimatförändringens effekter med hjälp av metoder som konstaterats fungera och som grundar sig på kunskap. Dessutom stöder vi återhämtningen från klimatskador och erbjuder alternativt näringsidkande vid sidan av traditionella näringar. I Missionssällskapets klimatarbete stöder vi möjligheterna för i synnerhet kvinnor och personer med funktionsnedsättning att möta klimatkrisen som aktiva aktörer, eftersom klimatförändringens effekter på dem är större än i det övriga samhället.

Vi genomför vårt eget miljöprogram på ett övergripande sätt. Vi tar lärdom och lyssnar på våra partner så att vi tillsammans kan stärka vår förmåga och vårt förtroende för att skapa en hållbar framtid i våra gemenskaper.

Hänvisningar

ACT (2024) Act Alliance Climate Justice. Hänvisad till 10.9.2024. Tillgänglig på [CLIMATE JUSTICE - ACT Alliance](#)

CBD (2024) Convention on Biological Diversity. Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Tillgänglig på <https://www.cbd.int/gbf>

Fingo (2024) Reiluja ratkaisuja ilmastokriisin torjumiseen. Kartoitus järjestöjen ilmastotyöstä. Hänvisad till 30.10.2023. Tillgänglig på <https://felm.suomenlahetykseura.fi/selvitys-suomalaisten-jarjestojen-ilmastotyvo-erottuu-rajusti-muista-suomen-ilmastorahoituksen-toteuttajista/>

Finska Missionssällskapet (2015) För liv och rättvisa. Teologisk grund för Finska Missionssällskapets verksamhet och principer för samarbete 2015:11-12. Hänvisad till 30.9.2024, tillgänglig på https://felm.suomenlahetykseura.fi/wp-content/uploads/2017/06/Teo_svenska_ONLINE.pdf

- Finska Missionssällskapet (2024a) Uppdaterad strategi 2024. Hänvisad till 25.11.2024, tillgänglig på <https://felm.finskamissionssallskapet.fi/om-oss/sa-verkar-vi/strategi-och-varden/>
- Finska Missionssällskapet (2024b) Miljödiplom. Hänvisad till 10.9.2024. Tillgänglig på <https://felm.suomenlahetykseura.fi/suomen-lahetykseura/kuinka-toimimme/ymparistodiplomi/>
- FN-förbundet (2024) FN:s utvecklingssamarbete, Finlands FN-förbund. Hänvisad till 25.11.2024, Tillgänglig på <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kehitysyhteistyoykn-kehitysyhteistyoy>
- IPCC (2023) Synthesis Report for the 6th Assessment Report. Hänvisad till 27.9.2024. Tillgänglig på https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf
- Kyrkans energi- och klimatstrategi (2019) En kolneutral kyrka. Hänvisad till 4.9.2024. Tillgänglig på [Kolneutral kyrka - EVL Plus](#)
- Kyrkans miljödiplom (2021) Handbok. Hänvisad till 5.9.2024. Tillgänglig på [Handbok för Kyrkans miljödiplom – evl.fi](#)
- Konapala m.fl. (2020) In Nature Communications 20 June 2020. Climate change will affect global water availability through compounding changes in seasonal precipitation and evaporation. Hänvisad till 4.9.2024. Tillgänglig på <https://www.nature.com/articles/s41467-020-16757-w?fromPaywallRec=true>
- Lenton m.fl. (2019) Climate tipping points — too risky to bet against. Nature Magazine. Lånat från Wikipedia <https://sv.wikipedia.org/wiki/Tippningspunkt>, hänvisad till 4.9.2024.
- LWF (2024) Creation not for sale. Climate Justice. Hänvisad till 10.9.2024. Tillgänglig på [Climate Justice | The Lutheran World Federation](#)
- Nauman m.fl. (2018) Global Changes in Drought Conditions Under Different Levels of Warming. Geophysical Research Letter 26 March 2018. Hänvisad till 5.9.2024. Tillgänglig på <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/2017GL076521>
- OHCHR (2019) Analytical study on the promotion and protection of the rights of persons with disabilities in the context of climate change. Tillgänglig på: <https://www.ohchr.org/en/climate-change/impact-climate-change-rights-persons-disabilities>
- Our World in data (2024) CO2 Emissions. Hänvisad till 4.9.2024. Tillgänglig på [https://ourworldindata.org/co2-emissions#:~:text=How%20have%20global%20emissions%20of%20carbon%20dioxide%20\(CO%20\)%20changed#:~:text=How%20have%20global%20emissions%20of%20carbon%20dioxide%20\(CO%20\)%20changed](https://ourworldindata.org/co2-emissions#:~:text=How%20have%20global%20emissions%20of%20carbon%20dioxide%20(CO%20)%20changed#:~:text=How%20have%20global%20emissions%20of%20carbon%20dioxide%20(CO%20)%20changed)
- UN (2024 a) Meeting Coverage and Press Release, 24th Sep. Tillgänglig på [Meetings Coverage and Press Releases](#) . Hänvisad till 2.10.2024.
- UN (2024 b) The 17 goals. Hänvisad till 17.9.2024. Tillgänglig på [THE 17 GOALS | Sustainable Development \(un.org\)](#)
- UNFCCC (2024) What is Paris Agreement. Tillgänglig på <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>
- UNFCCC (2022) Conflict and climate. Tillgänglig på <https://unfccc.int/news/conflict-and-climate>
- UNDRR (2021) UN Office for Disaster Risk Reduction. GAR Special Report on Drought. Summary for policymakers. Hänvisad till 14.10.2024. Tillgänglig på <https://www.undrr.org/publication/gar-special-report-drought-2021>
- UNDRR (2024) Disaster Risk Reduction. Hänvisad till 30.9.2024. Tillgänglig på [What is the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction? | UNDRR](#)
- World vision (2024) Climate change, the affects on children. Tillgänglig på <https://www.worldvision.com.au/global-issues/work-we-do/climate-change/climate-change-the-effects-on-children>